

BESLUIT FLORA- EN FAUNAWET VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Datum besluit : 19 oktober 2015
Onderwerp : Flora- en faunawet - zaaknummer 2015-013463
Activiteit : schadebestrijding haas in boom en fruitteelt
Verlenen/afwijzen : Verlenen

Aanvrager : Wbe Tielerwaard Oost;
Wbe Maas en Waal West;
Wbe Neder Betuwe;
Wbe Wijchen en Waal.

Zaaknummer : 2015-013463/013518/013711/013738

Ontheffing Flora- en faunawet (hierna Ffw) artikel 68 aan de Wildbeheereenheid (Wbe): Wbe Tielerwaard Oost; Wbe Maas en Waal West; Wbe Neder Betuwe en Wbe Wijchen en Waal voor schadebestrijding van hazen aan boomkwekerijen en fruitteelt

I GEGEVENS

a Aanvraag

Gegevens

Op respectievelijk 8,10 en 14 oktober 2015 ontvingen wij een aanvraag van een viertal wildbeheereenheden voor een ontheffing op grond van de Ffw, artikel 68, voor het bestrijden van schade veroorzaakt door de haas aan boomkwekerijen en fruitteelt op gronden binnen hun werkgebieden en gelegen in Natura 2000 gebied de Rijntakken in het Rivierengebied.

De aanvraag betreft:

- aangevraagde soort(en): haas;
- schade/overlast aan: boomkwekerijen en fruitteelt ;
- locatie: werkgebieden wbe's;
- periode aanvraag: 15 oktober tot 1 januari;
- preventieve maatregelen: diverse;
- aangevraagde middelen: geweer.

Voorgaande ontheffingen

Aan de wbe's is in 2004 t/m 2006 en in 2008 rechtstreeks een ontheffing voor hazen verleend voor gebruik van het geweer in Natura 2000 gebieden onder voorwaarden zoals onder andere compartimentering, beperking tot 2 dagen en alleen smiddags. Aan de Faunabeheereenheid Rivierenland is onder zaaknummer 2009-017697 ontheffing verleend onder goedkeuring van het faunabeheerplan onderdeel haas 2009-2014 van 2 november 2009 tot 1 oktober 2014.

Deze ontheffing is één maal verlengd tot en met 31 december 2014.

b Wetgeving en provinciaal beleid

Op grond van de artikelen 9 en 10 van de Ffw is het verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te verontrusten, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen. Het Haas is aangemerkt als een beschermde inheemse diersoort op grond van artikel 4 van de Ffw.

Vrijstelling op grond van artikel 65 Ffw

In artikel 65 Ffw is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur beschermde inheemse diersoorten worden aangewezen die niet in hun voortbestaan worden bedreigd en in het gehele land of in delen van het land veelvuldig belangrijke schade aanrichten. Het haas is als zodanig aangewezen.

Voor deze soorten kan bij ministeriële regeling, dan wel provinciale verordening, worden toegestaan dat de grondgebruiker handelt in afwijking van het bepaalde in de artikelen 9 t/m 12 van de Ffw ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren, of schade aan de fauna, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

De haas staat in de Provinciale vrijstellingsverordening . De haas mag daarom in het kader van belangrijke schade aan landbouwgewassen onder nadere voorwaarden jaarrond worden verontrust.

Ontheffing op grond van artikel 68 Ffw

Wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, kunnen Gedeputeerde Staten, voor zover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, ten aanzien van beschermde inheemse diersoorten, het Faunafonds gehoord, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 tot en met 15, 15a, 15b, tweede lid in samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 53, eerste lid, onderdelen c en d, 72, vijfde lid, en 74 van de Ffw:

- a. in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- b. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- c. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
- d. ter voorkoming van schade aan flora en fauna of;
- e. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.

In onderhavig geval wordt ontheffing gevraagd vanuit het belang genoemd onder **c**.

Tot aanwijzing van de voren beschreven belang(en) is overgegaan omdat het voorkomen of bestrijden van deze vormen van schade niet geheel aansluit bij de belangen die bij of krachtens artikel 68 van de Ffw zijn aangewezen en er niettemin grote behoefte bestaat hiertegen op te treden.

Faunabeheerplan

Een ontheffing wordt in beginsel verleend aan een Faunabeheereenheid (FBE) op basis van een faunabeheerplan. Indien, gelet op de soort dan wel de aard of omvang van de te verrichten handelingen, de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan of tussenkomst van een FBE, dan wel het gebied waar de handelingen worden verricht niet is gelegen in een gebied waarover zich de zorg van een FBE uitstrekt, kan de ontheffing ook aan anderen dan een FBE worden verleend. Door de Faunabeheereenheid is nog geen nieuw faunabeheerplan Haas opgesteld en ingediend. Naar verwachting wordt voor haas volgend jaar een faunabeheerplan opgesteld in het kader van de nieuwe Wet Natuurbescherming.

Provinciaal schadebestrijdingsbeleid

De Nota Flora- en faunabeleid, deel II Faunabeheer en schadebestrijding, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 16 oktober 2002 is per 21 augustus 2012 vervangen door de Kadernota Faunabeleid. In deze Kadernota wordt ten aanzien van de Haas niets bepaald. Aangegeven is wel dat er nog concrete beleidsregels zullen volgen. Tot die tijd zullen we – voor zover relevant en actueel – aansluiting zoeken bij hetgeen is bepaald in de Nota Flora- en faunabeleid uit 2002.

In deze nota is met betrekking tot het Haas het volgende opgenomen.

Voor wildsoorten zal alleen ontheffing voor afschot worden verleend buiten de periode dat de soort bejaagbaar is of wanneer belangrijke schade optreedt in gebieden waar de jacht is gesloten en preventieve maatregelen onvoldoende blijken te werken. Voor haas kan het gehele jaar door wel ontheffing worden verleend voor het gebruik van kunstlicht.

c Procedure

Op grond van de Beleidsregels faunabeheer en schadebestrijding Gelderland (artikel 12, tweede lid) zijn de bepalingen betreffende besluiten van titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing op ontheffingen waaraan geen faunabeheerplan ten grondslag ligt. Dit betekent dat het besluit is voorbereid volgens de reguliere voorbereidingsprocedure en dat het niet eerst gedurende zes weken in ontwerp ter inzage is gelegd.

d Advies Faunafonds

Het Faunafonds heeft in 2009 advies uitgebracht over het faunabeheerplan rivierenland onderdeel haas. Zij adviseerde dit goed te keuren en was al bekend met de inhoud en had voor eerdere ontheffingen ook positief geadviseerd. Telefonisch heeft zij op 15 oktober 2015 alvast bevestigd dat haar nog toe te zenden advies daarvan niet af zal wijken.

II BELANGENAFWEGING

Op grond van artikel 68 van de Ffw kunnen gedeputeerde staten onder meer ontheffing verlenen van het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11, 12, 72, vijfde lid en 74 van de Ffw. Dit ter voorkoming en bestrijding van schade veroorzaakt door de haas aan landbouwgewassen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

De toetsingscriteria zijn:

- Is er sprake van een **bejaagbaar veld**?
- Is er sprake van **schade**?
- Zijn er **andere bevredigende oplossingen**?
- Is de **gunstige staat van instandhouding** van de te bestrijden soort in gevaar?
- Is er sprake van de inzet van **bijzondere middelen**?

1 Bejaagbaar veld

In artikel 49 Ffw staat dat bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot de eisen waaraan jachtvelden moeten voldoen. Volgens artikel 74, eerste lid, sub a, van de Ffw is het verboden bij de uitoefening van bevoegdheden toegekend bij of krachtens artikel 65 tot en met 70 van de Ffw, dieren te vangen of te doden met een geweer of een jachtvogel in een veld dat niet voldoet aan de krachtens artikel 49 Ffw gestelde eisen. In het Jachtbesluit, artikel 10, staat dat een jachtveld waarop het genot van de jacht met gebruikmaking van een geweer mag worden uitgeoefend, een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 hectare per jachthouder heeft waarop deze als zodanig bevoegd is te jagen. De ontheffing wordt gevraagd voor de bij de wildbeheereenheid aangesloten jachthouders, welke beschikken over een jachtveld waar met een geweer gejaagd mag worden.

Conclusie

Er is sprake van bejaagbare jachtvelden

2 Schade

Dreiging van belangrijke schade dient bij voorkeur met historische gegevens te worden onderbouwd. Als definitie voor belangrijke schade hanteren wij ten minste € 250,- per geval.

De aanvraag wordt gedaan ter voorkoming van belangrijke schade door vraat van hazen in de fruit- en boomteelt gebieden in Natura 2000 gebieden van de Waal en de Neder-Rijn en binnen de werkgebieden van de onderhavige wildbeheereenheden.

Deze schade varieerde in de periode 2004 tot 2007 van 0 tot € 26.560,- in de bomenteelt en van 0 tot € 19.115 aan fruitbomen (Faunabeheerplan rivierenland 2009-2014 Haas).

Het Faunafonds bevestigt in haar advies het optreden van dergelijke schade en met name bij hoogwater, waardoor de hazenstand in de aanliggende boom- en fruitteelt gebieden als gevolg daarvan toeneemt. Daarbij komt reguliere jacht op hazen in de Natura 2000 gebieden niet is toegestaan.

Conclusie

Er is sprake van schade historie en van (dreigende) schade aan zowel fruitbomen als bomenteelt in het rivierengebied .

3 Andere bevredigende oplossingen

In het Faunabeheerplan 2009-2014 is het volgende aangegeven. Afrastering rond boomgaarden en percelen waarop schadegevoelige gewassen geteeld worden, wordt in 20% van de gevallen toegepast. In alle gevallen wordt gemeld dat door de grote oppervlakten van de schadepercelen de kosten voor een hazenkerende afrastering niet in verhouding staan en onredelijk zijn. Verder zijn in 25% (2007) en in 20% (2008) van de gevallen wildwerende middelen zoals geurstoffen en boommanchetten toegepast. De effectiviteit daarvan wordt als onvoldoende beoordeeld.

Hetzelfde geldt voor verjaging met de hond. Verjaging met ondersteunend afschot wordt door 100% van de gebruikers als effectief beoordeeld. In de jaren daarvoor werden wel individuele ontheffing afgegeven als vaak al schade was ontstaan en wel voor 's nachts en met het gebruik van kunstlicht. Het ligt niet in de rede - ondermeer op basis van de kosten in verhouding tot de te verwachten opbrengsten - dat de grondgebruiker alle schadegevoelige percelen van een elektrisch en verplaatsbare afrastering voorziet. Bovendien blijkt dat waar elektrische afrastering wel is toegepast dit onvoldoende effect heeft. In de ontheffingsaanvraag wordt aangegeven, dat ook individuele boombescherming als manchetten en afweerpasta hazen er niet van weerhoudt om de stammen en takken aan te vreten. Standbeheer in aangrenzende Natura 2000 gebieden met een relatief hoge hazenstand is wettelijk niet mogelijk. Bij hoog water in de uiterwaarden trekken deze hazen naar de nabijgelegen gronden met boom- en fruitteelt waardoor een aanzienlijke kans op vraatschade aldaar ontstaat.

Een andere oplossing is het toestaan van afschot met behulp van kunstlicht 's nachts op het moment dat hazen belangrijke schade aanrichten.

Door dit op voorhand en onder nadere voorwaarden toe te staan voor Natura 2000 gebieden in samenhang met de vigerende vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet kan de schade bestreden worden zonder inzet van een bijzonder middel als kunstlicht 's nachts.

Conclusie

Er zijn geen andere werkbare, bevredigende oplossingen dan ontheffing en afschot om de schade effectief te beperken of te voorkomen.

4 Gunstige staat van instandhouding

Het Haas is als wildsoort in de Ffw opgenomen en is vanaf 15 oktober tot en met 31 december bejaagbaar.

Het haas staat op de Provinciale vrijstellingsverordening als bedoeld in artikel 65, eerste lid, sub B , Ffw en kan daarom worden verontrust ter voorkoming van belangrijke landbouwschade. Voor de soorten op deze vrijstellingenlijst geldt dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het betreft talrijk voorkomende soorten die met regelmaat schade veroorzaken. Voor de provincie Gelderland wordt dit onderschreven door de bij ons bekende gegevens.

Conclusie

Het doden van het haas doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soort.

5 Bijzondere middelen

In artikel 72 van de Ffw is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur de middelen worden aangewezen waarmee dieren mogen worden gevangen of gedood. In de artikelen 5 en volgende van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren zijn deze middelen aangewezen.

Van het verbod om dieren te vangen of te doden met andere dan voornoemde middelen kan ontheffing worden verleend, maar dat kan slechts voor middelen die geen onnodig lijden van dieren veroorzaken. Behoudens de voor de jacht geoorloofde middelen (geweren en honden, niet zijnde lange honden) wordt er geen ander bijzonder middel gebruikt.

Conclusie

Er is geen sprake van inzet van andere middelen dan de toegelaten middelen waarmee dieren mogen worden gevangen of gedood zoals genoemd in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren te weten het geweer en hond, niet zijnde een lange hond.

Conclusie toetsingscriteria

Op basis van de toetsingscriteria is er voldoende grond om de gevraagde ontheffing te verlenen.

III BESLUIT

GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND hebben besloten op grond van de Flora- en faunawet artikel 68 en gehoord het Faunafonds;

Van het gestelde in de artikelen 9, 10, 11, 12, 72, vijfde lid en 74, van de Flora- en faunawet, voor het verontrusten, opsporen, bemachtigen en doden van de beschermde inheemse diersoort het haas met geweer op gronden gelegen binnen de werkgebieden van de onderhavige wildbeheereenheden voor zover gelegen binnen Natura 2000 gebied Rijntakken ter voorkoming van schade aan boomkwekerijen en fruitteelt voor de periode heden tot en met 31 december 2015.

ONTHEFFING te verlenen aan:

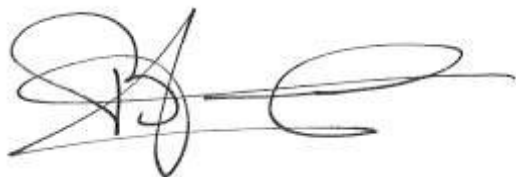
- De Wbe Tielerwaard Oost
- De Wbe Maas en Waal West
- De Wbe Neder Betuwe
- De Wbe Wijchen en Waal

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

- 1 Van deze ontheffing mag uitsluitend gebruikgemaakt worden door jacht(akte)houders. De jacht(akte)houder moet aangesloten zijn bij voornoemde rechtspersoon, heeft schriftelijke toestemming van ontheffinghouder, en heeft een door laatstgenoemde afgegeven en gewaarmerkt afschrift van de onderhavige ontheffing- en met inachtneming van het volgende.
In de toestemming gedagtekend en ten hoogste een jaar geldig staan ten minste vermeld:
 - de persoonsgegevens van de gebruiker;
 - de periode waarvoor deze toestemming geldt;
 - de te gebruiken middelen;
 - een omschrijving van de schadepercelen inclusief ligging, gegevens betreffende grondgebruik
 - de betreffende diersoort.De geldigheidsduur van de toestemming dient binnen de ontheffingsperiode te vallen. Het uitvoeren van bestrijdingsmaatregelen middels toestemming dient te geschieden met inachtneming van de voorwaarden en beperkingen genoemd in de onderhavige ontheffing- en de toestemming.

- 2 Het toegestane middel mag uitsluitend aangewend worden in samenhang met een vigerende vergunning verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 d.d. 21 oktober 2014 onder zaaknummer 2014-008636 aan de Faunabeheereenheid Gelderland voor het gebruik van het geweer t.b.v. de onderhavige schadebestrijding.
- 3 Bij afwijking van elke voorgenomen drijffacht op basis van en conform het in de vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming met kenmerk 2014-008636 vereiste en door ons goedgekeurde compartimenteringsvoorstel dient hiervan tenminste 1 werkdag voorafgaand aan uitvoering daarvan kennis gegeven te worden aan [post@ gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl) t.b.v. Team Handhaving met opgave van het zaaknummer 2015-013463, plaats, datum van de actie.
- 4 De ontheffinghouders dienen ervoor zorg te dragen dat uiterlijk binnen veertien dagen na afloop van de geldigheid van deze ontheffing schriftelijk verslag wordt gedaan aan ons College van het gebruik van deze ontheffing.
De rapportage dient ten minste te bevatten:
 - * Ondernomen acties en het effect daarvan
 - * Opgave van wat op grond van deze vergunning is bemachtigd en/of gedood.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H. Boerdam

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit hiertegen een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift dient te worden gezonden aan Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie van Advies voor Bezwaarschriften en Klachten, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Op envelop en brief duidelijk "bezwaarschrift" vermelden.

Degene die een bezwaarschrift heeft ingediend, kan bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen. Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid dat verzoek digitaal in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl. Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland, telefoonnummer (026) 359 20 00 of op www.rechtspraak.nl

Informatie over de bezwarenprocedure en de mogelijkheid van mediation is te vinden op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). U kunt die informatie, vervat in de brochure "Niet eens met een besluit van de provincie Gelderland? Bezwaarschrift of mediation", ook opvragen bij het Provincieloket via telefoonnummer (026) 359 99 99.